

Norðurlandahúsið og íblástur uttanífrá

Oddagrein

TAD verður oftani sagt um okkum feroingar, at vit eru so skjóttir at døma hvør annan, at øvunda hvørjum øðrum alt møgulegt, at vit einki álít ella virðing hava á hvørjum øðrum. Hetta skal so vera ein orsök til, at stóðan er sum hon er í landinum.

SOLEIDIS sum fjarstøða og isolatión okkara er, so ber kanska til at skilja hesa myndina av feroinginum í tvídrátti. Men onkur tekin eru um, at hetta er við at broytast. TAD er líkasum, at tAD er við at ganga upp fyrri okkum, at vit hava brúk fyrri at gerast meira opin og fri og harvið eisini ein partur av umheiminum. Nýggja tøknið er og betri ferðasamband við umheimin hava gjørt okkum minni heimføðilig og ein hómar í dag ein útvíking, har feroingar í stóðugt størri mun tósa og bera seg at sum vóru teir ein partur av einum størri altjóða samfelag enn bert íbúgvir í hesum litla oyggja-samfelagnum.

EINGIN ivi er um, at isolatiónin her mitt úti í Atlantshavi - við øllum sum fyrimunum annars - hevur líkasum bremsað búningini og framgongdina. Mong tekin eru um, at her er við at henda ein broyting. TAD fer ikki dagur, at ikki útlendingar - tAD verið seg mentanarfólk - vinnulivsfólk - granskarar oo. vitja land okkara. Hildnir verða fundir og ráðstevnur og tiltøk av ymsum slag. Norðurlandahúsið týskt vera ein týðandi lykil til henda positiva útvíking. Tí tAD er hetta húsið, sum er karmurin um allar hesar mongu vitjanir. At-dráttarmegin frá hesum ediliga húsi er so stór, at tú kanst siga, at Norðurlandahúsið í dag er stjórna - vegvisari - okkara bæði tá tAD ræður um mentan og vinnuliv.

TAD er líkasum, at tann altjóða atmosferan, ið hetta hús hevur soggil til sín, seinni verður blást út úr húsini - um aftur í hvønn krók av landinum - og har birtir upp undir tann íblástur, sum er so ómetaliga týðandi í øllum livsins viðurskiftum.

HESAR seinastu dagarnar hava samfelagsgranskarar úr øðrum oyggjabólkum vitjað og hevur Norðurlandahúsið verið karmurin um vitjanina. Her hava teir hitt umboð fyrri fiskivinnu, oljufyrising, politikarar osfr. Her eru fostraðir nýggir tankar og her eru umrødd mál, sum kunnu fáa týðning fyrri okkum. Og ikki minst - her eru lagdir spírar av realistiskum bjartskyni - sum aftur hava givið íblástur til okkara egnu fólk.

NORÐURLANDAHÚSIÐ er ein einastandandi bland-ing. Samtíðis sum hetta hús er við til at verja og hjúkla um okkara egna mentan og siðir, so er hetta hús eisini við til at hjálpa okkum burtur úr tí dunnuhyli, sum vit oftani hava so ilt við at sleppa. Tí teirra - eitt nú embætismenn á skrivstovum í Norðurlandaráðnum - sum ivast í týðninginum av Norðurlandahúsinum - er bert eitt at siga: komið til Føroya og upplivdið tað liv og tann íblástur, sum her verður fostraður - nærum allar dagar á árinum. Norðurlandahúsið er meira enn bara eitt Norðurlandahús. TAD er eitt Føroyahús og tAD er eitt Verðinshús. Latið okkum hjúkla um gulleggini, sum har verða lögð okkum øllum til frama. Politikarar he á landi, politikarar í Norðurlondum og annars øll onnur við at at gera alt fyrri at geva hesum húsi tær best hugsandi umstøður at arbeiða og virka undir. Hetta er ein iloga í framtíðina, og hvør veit, um ikki ein iloga í tiltekni í Norðurlandahúsinum í framtíðini ikki eisini eru ein iloga í so mangt annað - eisini uttan fyrri hesar klettir.

Feroingar og útlendingar hittast í Norðurlandahúsinum

Sosialurin

Hugleiðingar um Marx og aðrar góðar sosialistar

Viðmerkingar til »Hendes Kongelige Højhed er Færøernes og Grønlands dronning« ið stóð í »Dimmu« leygardagin 10. mai

Læs tína framúr vánaligu grein 6. sunnudag eftir páskir, og eri skelkað av, hvussu lítið tú veitst, um samfelagsviðurskifti okkara í danska kongarikinum og sosialismuna. Vónandi hevur eingin tikið grein tína til sín, tí hon er bæði viljeiðandi og eisini beinleiðis ósonn í stóðum. Vil fegin mæla øllum til at lesa grein Lydia áðrenn eg úttambi hennara framsetingar.

Byrjunarøsingin...

I næstíðstu viku var orðið, og orðið var hjá Óla Jacobsen og orðið var »avtikið kongshúsið...« Lydia og nógv onnur eru ørg um skrivning Óla Jacobsen, um at avtaka drotningina. Maðurin hevur eina hugsan, og hana skal hann sjálvandi hava loyvi at bera fram, hóast tú, Lydia Arge og onnur við ikki eru samd, so er óneyðugt at ríða so lágt, at tú fert at skendska mannin út. Treyðugt so, bliknar henda skendskan, tá ið vit siggja, hvussu lítið tú í veruleikanum veit um tað, tú roynir at røða um. Eisini kunnu vit seta spurnartekin við, hvat tú í grundini vildi siga.

Insinuatiónin

Samstundis sum tú vísir á, hvussu ósamd tú ert við Óla Jacobsen, dregur tú skipanina við sosialismuni fram og roynir at hunddálka hana. Eitt, ið merkir tína grein er insinuatiónir, t.e. duldar ábendingar. Av greinini fáa vit ta fatan, at Óli Jacobsen er sosialistur, og ein sosialistur er, per definition. ein

gudloysingur (ateistur), hvørs meining er at skapa ruðuleika (kaos) í samfelagnum.

Grein Lydia

Tú staðfestur fyrst í greinini at verandi politiska skipan botnar í grundlógarsamtyktini frá 5. juni 1849. Gongd-in hevur, eftir tínum høvdi, verið ivasom, tí vit hava eitt lógarverk, ið er trupult at skilja (voksende antal junglelove) sum, í flestu førum, er skapt av gudloysingum, ið elva ruðuleika í samfelagnum. Og, eg citeri: »Vælgere fra disse lande (tvs. Fø.+Gr.) har endnu ikke bestemt, om de vil reageres af kongehuset eller af en socialistisk regering, der har antaget Karl Marx' ideologi med socialistisk Internationale: »Ej Heller Gud vi stoler på« síðani fert tú víðari, við tíni sosialistiku útsvining, byrjar við Pio, til Edvard - og George Brandes, Stauning til P. M. - og Atla Dam, Óla Jacobsen og Poul Nyrup. Hesir verða útsvinaðir fyrri síðani at hálova kongshúsinum, serstakliga undir 2. veraldarbardaga, har Christian X stóð í andsøgn til nasistarnar, og skapti »tro, håb og kærlighed« í Danmarkar og endaði t.d. altíð røðurnar við »Gud bevare Danmark...« Hann stóð fyrri tí góða kristna, var ein alfaðir, í andsøgn til nasistarnar. Síðani vólkar tú tær í, hvussu lítið umtøktur Stau-ning var í mun til kongin.

Skipanin

TAD er rætt at danir í 1849 samtyktu Grundlógina, soleiðis bað kongsváldinum farvæl. Í staðin var valdið fyrri upp í 3, har tingið var lóggevandi, dómsvaldið dómandi, og forsetin útinnandi. Hetta var gjørt soleiðis, at ongin kann fáa sær-ov stórt vald, og hvør virkar sum ein ansingarstovnur fyrri hin. Ein sonevnd »check and balance« skipan. Hetta er yvirorðnaða »systemet« Lydia Arge, og eg eri ikki heilt samd við tær, tá tú sigur at síðani hetta var sett í gildi, hevur tað verið »tilfældighedernes spil«. Tvørturímóti eru viðurskiftini síðani komin í eina rimuliga fasta legu.

Karl Marx

TAD er rætt at sosialistarnir hava tikið partvis av læru Marx (1818-83) til sín, men merkir hetta, at allir sosialistar eru ateistar? Vit koma ikki uttanum, at Marx hevur verið ein hin størsti hugsarin í nýggjari tíð. Tú dregur einans ateismuna fram, citatid »Religióin er sum opium fyrri fólk...« er kent, men tað er fyrri »kritisku analysuna« av tí kapitalistiska samfelagnum, Marx er heimskendur fyrri. Nógv vilja vera við, at heimurin ikki hevur sæð betur heila síðani hann doyði í 1883.

Eitt sindur um ástøði Marx sála

Marx er, sum áður nevnd serstakliga kendur fyrri útgreiningina av tí kapitalist-

iska samfelagnum, men her er hópurin av viðurskiftum, vit kunnu triva í. TAD at Marx var ateistur er partvist tí, at kristindómurin var nýttur til at halda fólknum frá at krevja sín sjálvsagda rætt. Marx var materialistur, trúði einans á tað ið var á jørðini. Marx var forfylgdur í heimlandinum, fekk t.d. ikki arbeiði vegna sína politisku áskoðan.

Antropologin: Menniskja er bæði ein sosial, samfelagslig, og teknisk, teknikkframlæiðandi vera, ið tilognar sær tað livsneyðuga, materiella tørvin gjøgnum arbeiði, tað er m.a. hetta sum so greitt skilur okkum frá djórunum. Av hesum kemur eitt arbeiðs-býti, fyrst millum mann og kvinnu, síðani materielt og andaligt arbeiði. Her hongur í byrjanini hugsan (teori) og arbeiði (materia) saman í roynd og gerð.

Søguliga Materialism-an: Ideirnar eru umsetingar av materiellu umstøðum, og søgumenningin er dialektisk. Materielt stríð er drívmeigin aftanfyrri søgu/samfelagsgongdina, men menningin ger, at í kapitalistiska samfelagnum verður teori og hugsan skilt frá ar-beiðnum, og hevur eina stóra fremmandgering við sær. Arbeiðarin kennir seg frammandan frá framlæiðsluni, størri arbeiðsbýti. Men, her er stóri framlæiðslukap-asitetur.

Marx sigur kommunismuna skula loysa andsagnina

Framhald á síðu 26

Tosa í fartelefon fyri hálvan prís!

Hálvur takstur er galdandi sunnudagar umframt aðrar dagar millum kl. 22.00 og 06.00

TELEFONVERK FØROYA LØGTINGS